

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemán veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejemán veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 204.

V Ljubljani, v sredo 9. septembra 1885.

Letnik XIII.

XXXII. vesoljni zbor nemških katolikov.

(Dalje.)

Prvi zaključen občni zbor. — Generalvikar dr. Giese. — Katoliška cerkev dobro vrejena armada. — Pokojni škof Monastirski Janez Jurij. — Moder gospodar ob lepem vremenu streho popravlja. — Pismo sv. Očeta do zbora. — Pismo kardinala Melchersa, bivšega nadškofa Kolinskega.

Prvo občne zaključeno zborovanje je bilo v ponedeljek 31. avgusta. Ob 8. uri je imel slovesno sv. mašo mil. škof Monastirski. K temu zborovanju prišel je tudi dr. Windthorst, vpeljal ga je grof Vischering. Govoril je najprej generalvikar dr. Giese in namen občnemu zboru določil. Zbrani hočeje pred vsem pokazati svojo katoliško vero in presrečno ljubezen do katoliške cerkve; hočeje vtrditi braterno slogo in pogum za boj na novo oživeti. Govornik je te točke na dalje izpeljeval, ter povdarjal, da še ni bilo na Nemškem nikdar take sloge v katoliški veri in v ljubezni do sv. Očeta, to je naredil kulturni boj. — Katoliška cerkev, pravi nadalje, se dá primeriti dobro vrejeni armadi. Vendar, pravi, kje bi bila armada, ko bi 8 let plače ne dobivala, in se podložni vsaki dan hujskali zoper prednike.

Kar se mene tiče, pravi govornik, že 8 let nisem dobil vinarja, podložni se vabijo, da bi se vzdignili zoper naredbe predpostavljenih, vendar je po vsi katoliški cerkvi na Nemškem stroga disciplina; preko meje so zapodili enega izmed najvišjih cerkvenih dostojanstvenikov, vendar duhovščina in ljudstvo ostane vsak na svojem mestu... Vsaka škofija se dá primeriti velikemu vojnemu oddelku, vsi oddelki so izurjeni in so svojo dolžnost storili, dasiravno so si prizadevali, jih zapeljati. Naši najvišji predniki so nam spričalo dali, da smo se dobro obnašali (govornik bere tiste besede iz skupnega pisma pruskih škofov, v katerih se povdarja zvestoba katoliškega prebivalstva). Pokojni škof Monastirski, Janez Jurij Müller, ki je toliko cerkvenih ustanov vpeljal, rekel je, ko so se mu prišli zahvalit: „Nikar ne pozabimo, da sedaj živimo v miru in svobodo uživamo. Kaj tacega se težko kedaj nahaja

skupaj. Ako ima cerkev mir, navadno ni svobodna, ako je pa svobodna, pa navadno nima miru. A zaradi tega moramo čas dobro porabiti, morda bode kmalo drugače.“ Tako se je zgodilo, in prej ko smo se nadejali. Komaj je ta častitljivi škof zatisnil oči, nastal je boj, in sedaj smo že 15 let v ognju. Se vé, včasih je huje, časih boljše, a v boji smo še vedno in vsi topovi so obrnjeni proti nam. Govornik omeni izvrstnih zastopovalcev katoliškega ljudstva in opominja k zvesti složnosti.

Bere se potem pismo došlo iz Rima krajnemu odseku, ki se glasi: „Prečastiti in spoštovani gospodje! Iz ponižnega pisma, katero ste dne 27. julija poslali sv. Očetu, izvedeli so, da hočeje katoliki na Nemškem po stari navadi tudi letos imeti občni zbor in da so si v ta namen odbrali staroslavno mesto Monastir. To naznanilo je sv. Očeta zelo vtolažilo, ker tako zborovanje, ako se osnuje tako, kakor ste nam Vi naznanili, da se je to zgodilo pri Vašem, močno pospešuje katoliške koristi, in z božjo pomočjo bode še na dalje koristno cerkvi in človeški družbi. Zato se sv. Oče zahvalijo za izraz otročje ljubezni, skazujejo vsem članom te družbe duhovnega in tudi svetnega stanu, svojo očetovsko naklonjenost in vsacega posebej opominjajo, da naj prosi Boga neskončno modrega za razsvetljenje in naj dela na to, da se sklepajo posvetovaje se take stvari, ki vero branijo in pospešujejo, posebno pa sedaj, ko katoliki ne morejo nikdar dosti čuječni biti, da se ne oškoduje naša mati, katoliška cerkev. Sv. Oče ne bodo prenehali, presrečno moliti v ta namen, a podelé vsem, ki se tega zborovanja vdeležé iz dna srca apostolski blagoslov, da na nje skliče nebeške milosti in da s tem skažejo, kako zelo so jim naklonjeni. Ko Vam na ukaz sv. Očeta to naznanjam, vošim vsem zveličanje in blagoslov od Gospoda. V Rimu 14. avgusta. Jacobini.“

Potem se voli predsedništvo. Prvi predsednik je državni poslanec dr. Lieber; prvi njemu namestnik je grof Preysing-Lichtenegg (iz Bavarskega), drugi kupčevalec Wather iz Erfurta.

Bere se potem pismo kardinala Melchersa, nad-

škofa Kolinskega, ki pa živi v Rimu v pregnanstvu. Pismo izraža veselje, da zboruje vesoljni zbor v njegovi domovini. Pravi, da bi bil rad navzočen pri zboru, ker je pa prisiljen, živeti že 10 let v pregnanstvu, hoče v duhu pričujoč biti in se pri sv. maši spominjati, da postane zbor bogat izvor razsvitljenja, tolažbe in verskega poguma vsem vernim v nemški domovini, da stanovitni ostanejo na poti, po kateri so dosihmal hodili v edinosti in pri luči sv. vere. Pristrčno pozdravlja in blagoslovlja vse navzoče.

Pisma so še poslali: vsi škofje Pruske, Bavarske in mnogi avstrijski škofje, potem škofje iz Rottenburga in Strassburga.

Potem je poročal knez Löwenstein o sklepkih preteklega leta, kako so se izvršili.

(Dalje prih.)

Vzroki cerkveno-bolgarskega prepira.

(Dalje.)

Dalje ni bilo šol za podučevanje mladine, niti časopisev, ki bi zavračali laži in obrekovanja nasprotnikov in kar je bilo najhuje, ni bilo duhovnov, ki bili znali bolgarski. Mnogo vasi, ki so želele unije in mašnika, niso mogle dobiti obojega. Mnogim prestopivšim je bilo to le politika, hoteli so se ogniti Rusov in Grkov in povzdigniti lasten narod, postali so mrzli do Rima, ko se niso spolnile njih želje. Kaj je bilo tedaj čuda, da unija ni napredovala, marveč le nazadovala. Vse je bilo zbegano, omočeno in neodločno, kar nastopi dejanje in videti je bilo, da je pokopano vse delo.

Propaganda v Rimu je dobila 5. julija 1861. l. telegram, ki se je glasil: „Nadškof Sokolski pred kratkim posvečen je zginil brez sledú.“

Kje je bil? Zakaj je pobegnil? Kam se je bil obrnil? Ako je pa v istini, kakor so prvič slutili, šel na Rusko, ali je šel tje prostovoljno ali prisiljeno? Je-li ostal zvest uniji, ali prodal svoje prepričanje? Poslednje se je videlo vsem neverjetno;

LISTEK.

Nikolaj Šubić knez Zrinjski, vitez Sigetski.

Spisal I. Steklasa.

(Dalje.)

„Zdaj pa prisežite vi, bratje moji!“ Pri največi tišini pristopijo Alapič, Juranič, Paprutovič in Vilaki k Zrinjskemu, se razokrijejo in stari Vilaki spregovori glasno: „Mi prisežemo v tvoje roke, grof Nikola Zrinjski, vernost Bogu, cesarju in dragi domovini, do smrti, do zadnjega možá! Mi prisežemo tebi, našemu zapovedniku, tebe poslušati, kakor bodeš nas vodil po tvoji najbolji volji, do smrti, do zadnjega možá. Tako nam pomozí Bog. Amen!“

To prisego so govorili za svojimi zapovedniki vsi oboroženi vojaki. Bil je to svečan trenutek, pa tudi spodbuden za vse, kajti eden je spodbujal drugega, saj je obdajala vse enaka nevarnost — vsem je bilo eno odločno, za domovino umreti. Ta važen prizor je sklenil Zrinjski z veselimi in svestimi besedami: „Zdaj smo zjedinjeni za življenje in smrt!

Bog, gospod nebeških čet, ki se bodo z vami borile, je slišal vašo prisego! Gorjé krivorotniku!“

Komaj pa je on te besede spregovoril, zaorile so besede vseh po dvorišču: „Mi se hočemo boriti do zadnjega izdihljeja za Boga, cesarja in domovino!“ In komaj se ta redka svečanost dovrši, kar zabobni prvi top iz neprijateljskega taborja in vsi pohité na svoja označena mesta. S tim je bil dan znač za borbo. Iz turških topov je zdaj gromelo, da je bila groza; vendar pa krogle radi velike daljine niso mogle s početka trdnjavi nič naškoditi. Turki se namreč radi velikih močvar niso mogli Sigetu precej približati. Zdaj pa je zapovedal Soliman, da se morajo močvare korak za korakom z zemljo izpolniti, da se bode mogel s topovi proti trdnjavi pomakniti. Vso hosto v okolici so posekali, ter les v močvare pometali, vrh tega pa so nasipali kamenje, zemljo in pesek. Ali to podvzetje je vendar-le počasi napredovalo. Zdaj zapové sultan iz novič napasti novo mesto, katero je branil Zrinjski pogumno; pa se vendar v kljub hrabri obrani ni moglo vbrantiti, kajti Turki so jurišali nanj s treh strani. Noč in dan je trajala silna borba, in vendar se sovražnik ni še niti za pedelj mestu približal.

Turki se vrnejo v svoj tabor; čez tri tisoč jih je ostalo na bojišču. Pa tudi oblegani so mnogo trpeli, med ostalimi je bil Vilaki težko ranjen ter so ga Turki vjeli in s seboj odnesli. Tukaj je umrl vsled težkih ran. Sultan ga je silil pred smrtjo njegovo, da mu odkrije ves obris trdnjave Sigetske, ali bilo je vse zastoj od njega kako besedo izmamiti. Umirajoč je spregovoril besede: „Jaz umiram za mojo vero, za moj narod in za mojo domovino!“

Ko so pa Turki ponovili napad na mesto, umaknil se je Zrinjski s svojimi četami v staro mesto, kajti sprevidel je, da se prve postaje ne dá več braniti. Komaj pa je zapustil novo mesto, že je začelo goreti; Turki so ga zažgali z raketi. Na pogorelini so se zdaj utaborili Turki ter od tukaj napadali staro mesto. Še enkrat so mislili kristijani Turke od tukaj pregnati, ali se jim ni posrečilo. Dve sto vojniki pod vodstvom Radvana in Danela napade janičare — ali nobeden teh junakov se ne vrne v trdnjavo. Janičarji so izsušili okope, napolnili jih z lesom, kamenjem in prstjo ter napravili moste čez močvare. V kratkem zgori tudi staro mesto in Zrinjski se mora podati v pravo

ker ponujali so mu zastoj ogromno denarja preden se je dal posvetiti. Nekteri so mislili, da so nadškofa, pod pretvezo, posoditi mu denarjev, zvalili na barko in vlekli ga v pregnanstvo. Malo časa poprej, preden je zginil, videli so ga v palači ruskega poslanca in potem stopiti na barko v Odeso. Drugi so slutili še hujšega, in sicer zaradi tega, ker je že nadškof dlje časa občeval z ruskimi agenti, ker je zginil z znamenji škofove časti in s papeževimi pismi vred in ker je njegov pop Theodor pred njim šel v Rusijo. Kakor so trdili, živel je pozneje kot vjetnik v pravoslavnem samostanu gubernije Chersonske, nihče ni smel k njemu, nihče ga ni smel obiskati. Čez deset let se je baje zopet prikazal, ker je zedinjenim klerikom podelil mašnikovo posvečevanje, a potem zginil, ne da bi bil s kom besedice spregovoril.

Kako se je dalje godilo z unijo. Hudo je zadelo unijo, ko je msgn. Sokolski tako na nagloma zginil. Večina popov, ki so prestopili, je zopet odpadla in ž njimi večina neduhovnov. A vendar vse ni bilo zgubljeno. Okoli 20.000 Bolgarov s kacimi 20 svečeniški je zvestih ostalo uniji in še zmirom so na novo pristopale vasi. „V nekem času, tako je pisal apostolski delegat l. 1863, mislili smo, da bode unija popolnoma odmrta, ko je bil odpeljan Sokolski. A tako hudo še ni bilo. Dasiravno je zginil Sokolski, dasiravno je manjkalo denarjev, vključ težavam vsake vrste si unija vendar-le dobiva vernih. Tako so se pred kratkim odpovedali razkolu vasi okoli Drinopolja, mesto Iskič in mestice Trnovo s sosednimi vasi. Dalje se razodeva ne le med Bolgari in Armenci, marveč tudi med Grki velika naklonjenost do katoliške cerkve. Tako je med drugimi meseci novembra 1861 prestopil grški škof Meletios † 1872 z mnogimi Grki k uniji.“ A vendar ni bilo več misliti, da bi bilo ljudstvo prestopalo kar skupno. Slo je za to, da se zberó ostanki teh, ki so zvesti ostali, v veri ohranijo in vtrde, in da se jim dadó sposobni duhovni. Papež in apostolski delegat mlg. Brunoni sta storila, kar je bilo mogoče v teh okoliščinah, ko je primanjkovalo vseh pripomočkov.

Za namestnika zginevemu Sokolskemu je imenoval Pij IX. mlg. Petra Arabadžinskega, duhovnika iz Filibja, kjer je bila pod vodstvom oo. kapucinov že dlje časa zedinjena bolgarska občina latinskega bogoslužja. Da bi mu pomagal breme nositi, dobil je Arabadžinski Poljea Malčinskega; a obadva sta našla toliko napotja, da sta ostavila službovanje meseca aprila 1865. l.

Med bolgarskimi mašniki, ki so zvesti ostali, odlikoval se je posebno po svoji odločnosti in nevpogljivosti Rafael Popov; to je tisti, ki je bil kot mlad dijakon z nesrečnim Sokolskem v Rimu. Iz večnega mesta je prišel s tako živo vero, da ga ni motil ne občni opad, niti vabljeni obeti sovražnikov, ni se obotavljal, ko so se mu nasproti kopičile težave vsake vrste. Ko je bil v mašnika posvečen, poslal ga je mlg. Brunoni v Drinopolje, župnik tega okraja se je dal zapeljati po občnem odpadu; njemu gré čast, da je v Drinopolji zvestih ostalo 6—700 unitov, da je prestopil menih Panthaleimon in oba samostana, ktera je on ustanovil. „Ako bi tedaj nezvest postal rimski cerkvi, tako je govoril verni

trdnjavo. To hitro napredovanje pri obleganju je pospešil Ali Portuk, ki je s svojimi topovi nasipe Sigetske neusmiljeno rušil, ter tako janičarjem pot v mesto pripravil. Sultan mu je zato podaril 50 tisoč cekinov. Ali Portuk se je vsled tega še bolj vzoholil ter bil tako drzovit, da se je približal večkrat čisto pod zidino Sigetske. To pa ni dolgo trajalo. Neko jutro pade zadet od kroglice iz topa.

V krvavih borbah so oblegani izgubili že polovico svojih ljudi. Pa tudi Turkov je že mnogo palo; v štirih tednih, odkar so začeli mesto oblegati, poginilo je gotovo čez štiri tisoč vojakov; pravega vspeha pa še do zdaj vendar niso videli. Soliman je bil vsaki dan bolj nemiren in vzbujen; a to je njegovemu zdravju mnogo škodilo. In čeravno mu je njegov lečnik trdil, da se naj varuje, ker je že star a zdravje mu slabo, in vrh tega so tudi njegovi vojskovodje dokazovali, da oblega zastoj trdnjavo Sigetsko, vendar ni popustil, nego je vpil: „Borite se, borite! In če janičarji nočejo več poslušati, gonite jih z bičem v boj in streljajte jih od zadej. Siget mora moj biti!“

(Dalje prih.)

mož na prižnici, bi ravnal zoper svojo vest, postal bi izdajica pred Bogom in narodom in za ta slučaj bi Vam najraje dal privoljenja, da me s kamnom podsujete.“

A bolgarskih mašnikov je bilo vendar-le premalo. Pij IX. jim pošlje tedaj (junija 1862) na pomoč na novo osnovano kongregacijo avgustinov od Nebovzeta D. M. Prednik in ustanovitelj njih, o. D'Alzan, pridobil je za sveti misijon prednika kongregacije poljskih Resurrectionistov o. Karola Kačanovskega. Leta 1863 je prišel Kačanovski z nekim bratom v Drinopolje in čvrsto se je poprijel dela vključ 62. letom. Bojevaje se z vsemi mogočnimi napotljeji bil je zelo delaven, osnoval šolo in kapelo v Drinopolji in bil je tudi potem, ko so mu na pomoč prišli njegovi redovni bratje vrhovni vodja. Kongregaciji Resurrectionistov je izročil tudi mlg. Brunoni vodstvo zavetišča za prestopivše duhovne razkolnike. Žalostne skušnje nad takimi pokazale so, kako potrebna je naprava, v kateri jim je dana prilika, podučiti se v naukih katoliške cerkve, da opravijo duhovne vaje in se vredno pripravijo za obhajanje svetih skrivnosti. Kongregaciji Nebovzeta D. M. je izročil sv. oče napravo duhovskega semenišča; ker pa h krati ni bilo potrebnih pripomočkov skupaj, prevzeli so za ta čas šolo v Filibji (Philipopol) januarja 1864.

Med Bolgari v Macedoniji in Albaniji so vspešno delali Lazaristi. Iz Salonika (Soluna), središča njih apostolske delavnosti, osnovali so že leta 1852 v macedonskem mestu Monastir misijon med Bolgari. Leta 1863 je bilo že v teh krajih 20 vasi z uniti, a samo trije unitski mašniki. Lazaristi so pomagali kolikor so mogli in pod njih vplivom množilo se je polagoma število katolikov.

(Se prilično nadaljuje.)

Odmevi.

VIII.

Narodnostni prepri niso samo dandanes ljudem zašli za kožo in za pesti, že v starodavnih časih so sipali nesrečo na ljudstva in jako zavirali napredovanje narodov. In kako ne bi? Naj bi dva delavca vsak večer sprijela se in eden drugem razrušila, kar sta naredila čez dan: težko da bi njihovo delo zelo napredovalo. Vendar pa se mi zdé narodni boji v starem in srednjem veku bolj pametni, kakor dandanašnji. Grk ni zaničeval barbara zato, ker barbar ni govoril grškega jezika ali ker ni bil plemenitega grškega rodu — saj so tudi barbari trdili, da so njihovi prvi očetji bili celi ali vsaj polu-bogovi — ampak zato je Grk sovražil barbara, ker se ga je bal, ker je menil, da je barbar njegov najhujši nasprotnik, ki bi vtegnil uničiti vse pridobitve helenske. Kdo bi zameril Rimljanom, da so sovražili Hune, in Germanom, da so se bojevali zoper Avare in Madjare? Zaradi samega jezika in rodu pa ni bilo bojov med starimi in nikakega sovraštva, kakor dandanes. Le Judje so zabredli v narodnostni fanatizem. Vse drugo, kar ni bilo judovsko, se je zdelo Judom nečisto, gnjusno; vse ne - Jude, t. j. pagane je treba sovražiti, treba jih je podjarmiti, da bodo vsi sužniki izvoljenega ljudstva. To je bilo potegovanje za narodnost, in sicer za golo narodnost. Drugo jim je bilo postranska stvar; pozabljena je bila prava Mojzesova postava, pozabljene prerokbe o Mesiju, „ki bode pričakovanje narodov“ (tedaj ne samo judovskega ljudstva): edino le judovstvo so obožavali. In kam da jih je pritrila narodna prenapetost, se vidi iz obnašanja Judov ob smrti Gospodovi. Ako bi po časnikarsko smeli govoriti, rekli bi, da je Gospod bil žrtva judovskemu narodnostnemu fanatizmu. Moral je umreti, ker ni vlekel z divjo in besno stranko farizejev. Temu judovskemu fanatizmu je dandanašnje narodnostno kipenje popolnoma podobno.

V srednjem veku nahajamo narodni prenapeti ponos in narodnostno hujskanje pri Grkih. Kolikor manj moči in prave volje so imeli za resnobno delovanje, toliko bolj so se ponašali s tem, kaj so nekdanj bili. Grška slavna preteklost je carigradske lenuhe in slastneže zmirom morala obdajati z glorijo, kakor da bi bili še le včeraj zmagali pri Maratonu ali pri Salamini. Tako nespametno hlepenje po namišljeni nekdanji slavi je sicer prirojeno vsem narodom: čudno je pa, da se ga neče znebiti sedanji pametni vek. Kolikrat narekuje ta pohlep zgodovinarju besede in stavke, ki se ravno tako vjemajo z resnico, kakor se lakotne sline s praznim želodcem.

— Akoravno ni nikdar zamrlo narodnostno prašanje, vendar pa ni nikdar s tako silo gibalo narodov, kakor dandanes.

Nek pisatelj trdi, da je narodnostno prašanje oživil Napoleon III. On je želel, da bi se njegovi močni sosedi sami tolkli in pojedli med seboj, ker s takimi sosedi, pri katerih je večni domači prepri, se je upal lahko shajati. Za ta namen pa nič boljšega, kakor narodnostno prašanje. Na Laškem je morala narodnost pregnati postavne vladarje, zato da bi nastal en narod pod enim kraljem. Avstrija pa naj bi se cepila v toliko kosov, kolikor narodov obsega: to bode kavs v domači hiši, si je mislil Napoleon in ni se motil. Od leta 1848 sem so postajali narodnim hujskačem možgani zmirom bolj vroči in dandanes je res že nerazumljivo, kako zamore tudi zaradi malenkostne ali take stvari, ki nas nič ne briga, vzbuditi se najsilnejša strast. Boj Nemcev proti Slovanom je strasten, ravno tako pa tudi ti odbivajo strastno, tedaj tudi mnogokrat pretirano, na napade svojih nasprotnikov. Kam da smo prišli, ne, zašli, nam kažejo tužni najnovejši dogodki v Kraljevem dvoru in Langenbrucku. Prava vganjka mi je, zakaj da se Nemci s tako srditostjo boré za svojo narodnost, ko je vendar jim toliko treba, kakor stati jim na straži ob Sprevi, češ, da jim ne bode kdo spil domače vode. Saj so, kakor pravijo „narod mislecev“ tedaj previdni in pametni in vsaj nekteri tudi pravični. Drugače se ne dá razlagati ta pojav, kakor da se sklicujemo na naravo Nemcev. Nемец je prevzet in oblasten, kjer je in kamor pride. Težko mu je zdržati se, da ne bi žalil svojega soseda. Zato pa je na vseh straneh, kjer prebivajo Nemci, narodnostni boj. Avstrijski Slovani se branijo, a v pravični obrambi zabijo, da v boji ne streljamo pušk ampak sovražnika in da se ne bojujemo za svoje meče, ampak za svoje osebe. Prav nič mi ne gre v glavo, zakaj da bi ne porabil in sprejel, kar dobivam pri Nemcih dobrega; ravno tako pa tudi ne umevam, zakaj da bi nam Slovanom morala biti narodnost prva stvar in najiminitna zadeva. Branimo se nasilstva nemškega, kader nas tira v slabo. Branimo se grdega slovstva, lažnjive véde nemške: ta nam more škodovati: nikdar pa ne to, kar imajo dobrega. In bramba naša mora biti bramba, ne pa napadanje.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. septembra.

Notranje dežele.

Lepa naloga čaka bodoči državni zbor, naloga zboljšanja mednarodne bede in revščine, ktera nas vse tare Slované, Lahe in Nemce. V tej bedi in revščini je pa uprav vzrok velike nezadovoljnosti, ktera je zopet povod raznim mednarodnim prepriom. Stranka stranki očita, da se ji slabo godi in zatrjuje, da je bilo tedaj bolje na svetu, ko so njeni ljudje na krmilu sedeli. Mednarodna mržnja, ki se med imenovanimi narodnostmi nahaja, izvira toraj edino le iz mednarodne mizerije in keđar bo grof Taaffe, oziroma njemu prijazna večina državnega zbora tisto odpravila, keđar bo imel vsak delavec v nedeljo pečenega goloba na mizi, tedaj bode tudi že prav blizo svojemu idealu — mednarodni spravi. Dosegla je pa le še ne bo. Zakaj ne? Za to, ker je mednarodna sprava pri nasprotnih in trmoglavih značajih, kakor jih imajo imenovane tri narodnosti med saboj, sploh nedosegljiva v politiki! „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe“, ta prevzvišen nauk ima dandanes le še v cerkvi in pri nepolitkarjih svojo veljavo. Politkar se več ne zmeni zanj, da na svojo škodo, kažejo nam razni pretepi, ki se povsod po državi čujejo, kjer so nestrpljivi Nemci v dotiki s Slovani ali poslednji z Lahi. Našim politikarjem v državnem zboru mora toraj prva skrb biti, da nam odpravijo mednarodno mizerijo, ki nas vse tare. Ko bode te konec, približavalo se nam bode tudi medsobojno sporazumljenje. Dokler bode pa Slovan, kakor tudi Nемец tega prepričanja, da mu je nasprotnik kriv njegove gmotne bede, tako dolgo je ves napor do sporazuma zastoj! Zato pa naj se v državnem zboru denejo na dnevni red le take točke, ki so namenjene na zboljšanje narodnega gospodarstva in kar je s tistim v tesni zvezi da na narod ne bo imel gmotne škode; vse drugo, prišlo bode s časoma že samo po sebi.

Pražki župan Črny je imel 5. t. m. v mestni zbornici poslovilni govor. Nove volitve ne misli sprejeti.

Dokler so Prusi samo Slované podili iz svoje zemlje, so madjarski listi lepo molčali, a sedaj, ko to zadene tudi kakega Madjara ali celó žida, začeli so se oglašati tudi ogerski listi. „Pester Lloyd“ pravi, da tako postopanje države, ktera vedno povdarja, kako da je Avstriji dobra prijateljica, naj-ojstrejo grajo in obsodbo zasluži. Naravna posledica tega nezaslišanega in brezobzirnega dejanja bo, da

se bo Avstro-ogerska braniti začela po znanem: „Haust du meinen Juden, so haue ich deinen Juden.“ Da bi Avstrija pri izgonu Nemcev, katerih je primeroma mnogo več pri nas, kakor pa Avstrijcev na Nemškem, nič drugega ne storila, kakor svojo kožo branila, je jasno kakor beli dan. Ima pa že toliko Nemcev, zlasti Prusov v svoji državi, da bi lahko za vsacega izgnanega Avstrijca ali Ogra dva Prusa čez mejo zapodila in še bi jih mnogo ostalo za seme. Da se pri taki brezobzirnosti prijateljstvo med imenoravnima državama ne bo dolgo obdržalo, je očitno; saj bi tudi nikakega pomena ne imelo. Morda Bismark ravno to hoče doseči, ali kaj, kdo razume!

Bosanska vojska dospela je na stopinjo, na kateri jo bodo za nekaj časa pustili. Letos s 1. oktobrom postavili se bodo štirje batalijoni na noge po 4 kompanije Bošnjakov, in vsaka kompanija 84 mož ob mirnem času. Te kompanije so stavile so se v teku štirih let na štirih krajih po jedna vsako leto. Štabni častniki, ki bodo zapovedniki novim bosanskim batalijonom, poslali se bodo tje iz stalne armade, ravno tako drugi častniki in podčastniki. Silil se tja doli ne bo nihče, temveč pojdejo le tisti, ki se bodo prostovoljno oglasili in bodo za to požrtvovalnost dobili nekaj priklade. Vseh Bošnjakov in Hercegovcev bo torej letos s 1. oktobrom blizu 2000 mož v avstrijski vojski pod orožjem, poleg teh imajo pa že blizu 3000 rezervistov in odpustnikov. Toliko se pa vojnemu ministru in vojaškimi višjim krogom za jedenkrat popolnoma zadosti zdi bosnjaškega življa v avstrijskem orožju. Preveč bi ga ne bilo dobro, ker ondanšnjim ljudem, posebno kar jih je Turkov in pravoslavni Srbov, še vedno ni verjeti, da bi bili Avstriji popolnoma in tako vdani, da bi se ona lahko zanašala na nje ob času sile.

Rusinski listi prinašajo novice, da bodo grško-katoliški **bazilijanski samostan** v Dobromilu na Gališkem s 1. oktobrom prevzeli oo. Jezusove družbe v svoje upravnistvo. Kakor znano, imeli so do sedaj jezuiti ondi le naloge skrbeti za preosnovo reda bazilijancev, katero nalogo so tudi na občeno zadovoljnost sv. stola v Rimu izvrševali, če tudi so si s tem delom veliko sovraštvo vseh neprijateljev katoličanstva posebno razkolnikov nakopali. Če je novica resnična, bo prav kmalo veliko vršiča zaradi zadeve po ruskih listih.

Madjari so na Erdeljskem proti „**rumunski irredenti**“ že druge strune napeli. Sodni dvor v Maroš-Vasarhely razposlal je okrožnico do vseh županstev po Erdeljskem, v kateri taiste pozivlje strogo paziti na osebe, ki so na sumu, da so v dotiki z „rumunsko irredento“ v Bukareštu. Ob enem jih je poblastil, če se starešinom potrebno zdi, smejo tudi pobišno preiskavo pri takih ljudeh začeti, „irredentovce“ samé pa poloviti in v Maroš-Vasarhely poslati, kjer imajo dosti prostora za take tiče. To se mora reči, da Madjari svoj posel razumejo, kakor bi se ga bili učili! Brezobzirni znajo biti, to jasno dokazujejo v svojem postopanju do Slovakov na Ogerskem, do Hrvatov v kraljevinah, katerim dan na dan pravice kratijo. Nihče ne bo božal Rumuncev vzlasti teh, ki škilijo zunaj državnih mej, a tudi ne bo hvalil Madjarov, ki teptajo druge narodnosti in so pozabili biti pravični do drugih narodnosti.

Vnanje države.

Nemcem je jelo nekje že vroče prihajati zaradi Karolinov v Berlinu, in so se moralno že vmi-kati jeli. Sobotni telegrami trdijo, da Nemci že tako rekoč obžalujejo, da so tako nepremišljeno zasedli otoško skupino „Yap“; le-to, pravijo, da se je vsled tega zgodilo, ker njihovi dotični parnik ni bil v nikaki zvezi s telegrafom. Verjetno je že kolikor toliko to opravičenje, kajti če tudi so večji otoki tudi v tistem morju med saboj s semafori (pomorskimi nabrežnimi telegrafi) zvezani, se vendar ne more zahtevati, da bi na vsako gnjezdo semaforni telegraf za ladije na planem morju napravili. Prav lahko je torej mogoče, da nemški parnik res ni vedel, ali vsaj v pravem času povelja dobil, da ne sme na otok „Yap“, kjer so že Španjci ondi svojo zastavo razpeli. Naj že bo stvar, kakor ji drago, toliko se iz vsega vidi, da se Nemci boju na morju s Španjolci za sedaj izogibljujejo. — zakaj, to bodo sami najbolje vedeli. Morda da niso še zadosti pripravljeni za hud boj daleč od domačih obali, tam doli v tistem morju blizu Avstralije, kjer bi jih Španjolci brezdvobeno napadli in nimajo zadosti rezerve pod orožjem, s katero bi med tem španjske obali v zapadni in južni Evropi zgrabili; ali pa Bismark Francozom ne zaupa in se mu zaradi tega umestneje zdi, boju izogniti se, dokler nima za te kake protipeze, kakor pa obe narodnosti na glavo nakopati si. Če bi se Francozje s Španjolci proti Nemcem združili, je pa več nego izvestno, da so Nemci tepeni, kajti tudi francoska mornarica je iz novejšega časa in trdna, da jo celo Angleži od strani pogledujejo. Bismark že vé, kje ga čevlji žuli. Cesar se v soboto še živ krst ni nadjal, se je zgodilo. Nemška jela se je umikati in prekanjeni voditelj nemške velemoči si morda misli: zaradi te malenkosti nočem še svetovne vojske.

V **Madridu** mislili so minuli teden nabijati že kanone, s katerimi bi bili Nemce morda na drobne kosce raztrgali — kaj še, sami sebe nezmerno blamirali. Telegram v ponedeljek pripoveduje nam o jako razvnetej seji ob predsedstvu njegovega veli-

čanstva, kjer so po vsi sili hoteli Nemcem rokavice pod noge vreči. „Vojska in vojska“! čulo se je na vseh straneh, le tistega ni bilo v zbornici, ki bi jim bil povedal, da bodo tepeni Španjolci, če tudi bodo prvi topove nabili. Opomniti moramo, da le-ti, ki so s tako hlastjo po vojni zahtevali, niso vladni pristatši. Vladni može je ne marajo in prav imajo, ker jim je znano, da bi se Španija hudo opekla, če bi se z Nemci v boj podala. Vlada se je gotovo teh demonstracij vstrašila, ker se maje kraljev prestol. Pomislimo pa tudi, da če imajo Španjolci tudi več šte-vilo parnikov mimo Nemcev, pa taisti vsi skupaj za boj niso toliko vredni, kakor jedna sama nemška oklopnica, kajti španjolski vojni parniki so stari, črvivi, današnjim vojnim zahtevam na morji nikakor ne kos. Nemci imajo pa samo novo robo in kakošno! Res, da ni še velika njihova mornarica ali kar jo je, ta je trdna, da se že sme povsod pokazati. Španjski vladni krogi so to sami sprevideli, in za to nočejo nič kaj prida na tisto uho slišati, na ktere ga jim opozicija po vojski z Nemci zahteva. Prepričani so, da se tudi na Nemškem in na Karolinah juha nikdar tako vroča ne je, kakoršna se v skledo dene. Nemci bodo ravno tako zopet lepo po tihem iz Karolinov odšli, kakor so tje kaj prišli. Kljub temu pa ne bodo priznali lastništva čez Karoline Španjolskemu narodu, ker tako njihova politika zahteva, temveč bodo to vse lepo drugim državam prepustili. Da se bode mir napravil, bodo druge države Španjolcem na ljubo vse storile, kar si sami želé, gledé Karolinskih otokov.

Ker se današnja dnevna politika skoraj edino le okoli morja in **vaznih držav mornarice** suče, zdi se nam umestno tukaj navesti razmerje, v katerem so si razne pomorske države med saboj gledé moči na morju. Razmerje to je vpodobljeno po vsebini ton (tona 1000 kg.), ki jih ta ali ona ladija nese, toraj tudi skupna mornarica te ali one države ima. Med vsemi je v tem smislu na čelu angleška mornarica, ki ima vsebino 437.210 ton. Opomniti moramo, da se je tu ozir jemal edino le na oklopnice in njihovo tonsko vsebino. Angleži spravili so jih tolišnje število skupaj le vsled tega, da so v teku minolega in letošnjega leta naročili veliko število novih oklopnice, ker so jim lansko leto angleški časniki dokazovali, da bi angleška mornarica brez novih oklopnice ne bila nič več prva moč na morju. temveč bi se morala Francozom umakniti, katerih oklopnice ne-sejo 425.000 ton. Za Francozi so na vrsti Lahi s 127.000 ton, Rusija 105.000, Nemci 104.000, Amerikanske zjedinenene države 73.000, Turčija 67.000, Avstrija 60.000, Španija 36.000, Holandska 35.000, Brazilija 29.000, Danska 27.000, Švedska in Norveška 16.600, Kitaj 14.800, Japan 10.200, Chili 9000, Argentinska republika 7300, Grška 4100 in Portugal 2500. Iz tega se pač najbolje razvidi moč na morju, koliko jo ima ta ali ona država; kajti danšanes je le oklopnica, ki v pomorski vojski kaj velja. Lesene stene brez debelih jeklenih oklepov v oči-gled velikih topov, ktere vojne ladije s saboj vozijo, ne veljajo; temu pa gre še pristevati torpedne ladije, ki spremljajo velike oklopnice in se zopet k njim nazaj umikajo.

Izvirni dopisi.

Z Bleda, 7. sept. (Ogenj, nesreča.) Nevihto pretečenega tedna smo tudi pri nas čutili, vendar škode ravno ni naredila, za kar bodi Bogu hvala; pota in steze je pač pomila ploha in odnesla drobni pesek, pa to se bo vse poravnalo in ako zdaj pridete k nam na Bled, bote hodili ravno tako po mehkem kakor prej.

Tujci nas zapuščajo drug za drugim in kmalo bomo sami domači ostali. Kaj so nam za spomin pustili bo pa „Slovenčev“ listkar povedal.

V soboto večer je bil nastal ogenj na Mlinu. Baron Lazzarini ima pri svoji novi zgradbi mnogo delavcev in ti so imeli lastno bajto za-se in za razno-terno orodje in ta se je vnela in pogorela. Kako je ogenj nastal ni gotovo, berž ko ne je po naključju kaka iskra odletela ali tudi ostala kovačem in je zanetila. Škoda je, da se je precej tvarine pokončalo, in da bo delo zaostalo. Pa g. baron je ne-trudljiv in bo vse nadomestil.

V nedeljo večer je bila druga nesreča. Potegnili so iz vode mrtvega fanta, domačina, iz Mlina doma. Kako je noter prišel, se ne vé gotovo, pa brez krivde lastne ali tuje ni bilo. Saj je že to napačno, da tako dolgo v noč fantje ne mirujejo, če tudi je nedelja, Gospodov dan. Ko bi jim ta nesreča malo oči odprla, pa bo komaj šlo, kdor noče videti z odprtimi očmi, nič ne vidi.

Za olupšavo Bleda se tudi od cerkvene strani mnogo stori; to se vidi iz tega, da je cerkev Matere B. na Jezeru lansko leto dobila novo bakreno streho na zvonik, kar se mu prav dobro podá; letos pa je slikar g. Koželj iz Kamnika malo kapelo na ladjišću gori dalje od Petrana na novo čedno preslikal. Kdor

je kaj radoveden, si je lahko ogleda in potem oceno v „Slovenču“ spiše. Samo cerkev farna še ni taka, kakor se spodobi za Gospoda našega in tako da bi delala čast Blejcem, pa če Bog dá in sreča junaska, se je lotimo na pomlad.

Iz Boh. Bistrice, 8. septembra. Ker se nad dopisom iz Boh. Bistrice od 2. t. m. mnogi spod-tikujejo, naj jim bo v pojasnilo to-le: Mnogi z bivšim gospodom načelnikom požarne brambe se spodtikajo, ker sem imenoval gospoda načelnika „nemškutarja“. To prav rad prekličem, in če ni gospod bivši načelnik nemškutar, ne bo nikogar bolj veselilo ko mene! Drugič se spodtika gospod bivši načelnik nad stavkom „in požarna bramba pod sedanjim gospodom načelnikom bolje napreduje!“ Marsikteri bo vprašal: „Zakaj pa požarna bramba pod sedanjim gospodom načelnikom napreduje?“ Odgovor je lahek! Sedanji gospod načelnik je zmo-žen slovenskega jezika popolnoma, a bivši pa ne! Gospod bivši načelnik bo to vendar sam spre-videl, če tudi ima sicer mnogo zaslug za našo po-žarno brambo, kar mu radi priznamo! Da ne pride kdo nedolžnih v sum pri bivšem gospodu načelniku, naj povem, da nisem ne fužinski delavec in tudi nisem Bistričan! To je zadnja beseda o tej za-devi.*)

Domače novice.

(Presvitli cesar) prišel je včeraj k našim so-sedom v Celovec, kjer se bo vdeležil velikih vojaških vaj, in si bo razstavo ter druge znamenitosti mesta ogledal. Sprejem je bil velikanski.

(**Nadvojvoda Rainer**), vrhovni nadzornik to-stranskih brambovcev, pripeljal se je v ponedeljek v Ljubljano. Na kolodvoru so ga sprejeli g. deželni predsednik baron Winkler, topniški polkovnik Eschenbacher in več častnikov. Iz kolodvora peljal se je nadvojvoda takoj v Udmat na veliko vo-jaško vežbališče, kjer sta se mu oba brambovska batalijona na pregled razpostavila. Nadvojvoda je bil zadovoljen z brambovci. Včeraj ob 7. uri zjutraj odpeljal se je na Koroško.

(**Nadvojvodinja Štefanija**) pripelje se jutri ob ½10. uri v Postojno, kjer si bo jamo ogledala.

(„Schulvereinova“ šola) ne bo zobala iz rezerv-nega zaklada kranjske hranilnice, če tudi ji je po-slednja polno perišče noceev na razpolaganje dala, ker slavna vlada tega ne dopušča, kar je popolnoma prav.

(**C. kr. deželni šolski svet**) je nadučitelja v Krškem g. Teodora Valento imenoval učiteljem na tukajšnji mestni nemški deški šoli in učiteljico gđc. Alojzijo Bauer v Radovljici učiteljico za tukajšnjo mestno nemško deklško šolo.

(**Šolsko leto na c. kr. gimnaziji v Rudolfovem**) se prične v sredo 16. septembra. — Vpisovanje bo 13., 14. in 15. septembra. — Novinci in tuji pla-čajo za vstopnino po 2 gl. 10 kr. — Kot donesek za učila vloži vsak dijak 1 gold. 20 kr. — Za no-vince I. razreda bo v sredo 16. septembra, po maši pismena in naslednje dni ustmena pre-skušnja za sprejem.

(**Častno občanstvo.**) Občina Št. Peter na Notranj-skem izvolila je g. vladnega svetovalca Antona Glo-bočnika častnim občanom zaradi njegovih obilnih zaslug za tamošnjo občino.

(**Južna železnica**) se že pripravlja na izvrševa-nje ravnopravnosti slovenščine po vseh postajah na slovenski zemlji ležečih. Le vpeljava slovensko-nemških tovornih listov se bo še nekoliko zavlekla, ker pravijo, da morajo gledé na to še nekatere pravilnike spremeniti. Uradniki in služabniki bodo od slej nadalje pri nas le taki nastavljeni, ki so obeh jezikov dejanski zmožni. Strogo pa so vsem pre-povedane agitacije. Napisi in objave v slovenskem jeziku se že pripravljajo in se bodo takoj povsod nabili, kakor hitro bodo dovršeni. Toraj vendar ni bila zastoj vojska, katero je častnikarstvo v naj-novejšem času proti južni železnici za pravice naš-šega naroda napelo.

(**Opatija**) pri Reki dobila bo jako imenitnega gosta v svoje morske kopeli. Srbska kraljica Natalija prišla bo tje. Zdravniki so ji nasvetovali Opatijo; kraljica Natalija mislila je iz začetka na Česke kopeli.

*) Dobili smo v tej zadevi še drug dopis, ki se s tem strinja v bistvenih in stvarnih točkah, ter smo ga zaradi tega odložili. — Nestrni polemiki pa ne moremo prostora dati! Vredn.

(Današnji mesečni živinski somenj) je bil jako piškav, kar pa ni čuda, kajti večeranje slabo vreme odganjalo je prodajalca kakor tudi kupovalca, da se ga nista vdeležila. Drugi vzrok je pa tudi ta, da se že v ponedeljek prične veliki križev somenj, na kterege se bo posebno veliko mlade konjske živine, žrebet letošnjega rodu, pripeljalo. Danes vse živine ni bilo več kakor okoli 500 glav.

(Cesaričina Štefanija) toliko spoštovanja in ljubezni ni še menda kmalo doživela, kakor ga letos Trst in Tržaška okolica visoki gospej skazuje. Kjerkoli se prikaže in kamor pride, povsod doné ji navdušeni iz dna srca prihajajoči „živio“ nasproti. V nedeljo popoldne peljala se je skozi Barkovlje ob 4. uri popoldne, kjer so jo nad vse slovesno sprejeli. Visoka gospa izvolila se je peljati okoli plešišča, kjer so godci takoj cesarsko zagodli. Tri dame v narodni noši in sicer komtesa Marenzi, ter gospici Kovačičeva in Martelančeva podale so ji prekrasen šop cvetlic, ktere je Štefanija jako radostna sprejela. Od Barkovelj pozdravljali so visoko gospo ljudje silno navdušeno vseskozi do vile Revoltelle, kamor se je nadvojvodinja še tisto popoldne peljala. V Boschetu zasvirala je godba, ki je ondi na koncertu igrala, cesarsko pesen, ko se je Štefanija memo peljala. Ob 5. uri dospela je k vili Revoltelli, kjer jo je jako spoštljivo sprejel Tržaški župan dr. Bazzoni. Na kapeličnem pragu ji je podal kaplan g. Anton Karabaić blagoslovljene vode. Pri vili podali ste jej gospa Pretis in gospa Bazzoni krasen in dragocen šop inostranskih cvetlic, med kterimi so bile ruske vijole posebno krasne.

Iz vile Revoltele peljala se je do Ferdinandeja, kjer je čakala vojaška godba pešpolka št. 61. Vračajočo se domú spremilo je več nego 200 elegantnih kočij; v Barkovljah jo je pa skoraj da ves ostali Trst čakal, ki ji je tjekaj došli v navdušenih „živio“-klicih izražal svojo vdanost.

V ponedeljek popoldne pripeljala se je v Kopar, kjer jo je zopet vse na obrežji pričakovalo, če tudi si je prepovedala vsak slovesen sprejem. V luki stoječe ladije razobesile so veliko galo. Ob 4. uri popoldne pripelje se cesarska jahta s Štefanijo, ktero je pozdravil ondašnji okrajni glavar vitez Bosizio. V Kopru jo je posebno zanimal krasen razgled pe morji in po salinah. Najprvo je obiskala staro veliko cerkev, kjer ji je škof dr. Glavina blagoslovljene vode podal. S škofom vred pričakovala jo je tudi vsa Koprška duhovščina.

Vstopivši v cerkev pozdravile so bučeče orgle s Haydnovo himno, ki se je veličastno razlegala po prenapoljenih prostorih. Pred altarjem je nekoliko pomolila.

Iz Kopra peljala se je nadvojvodinja Štefanija na Izolo, kjer jo je ondašnji narod enako navdušeno sprejel z mestno godbo. Navdušenja tudi tukaj ni bilo ne konca ne kraja; pred cerkvijo posipale so ji belo oblečene deklice s cvetjem pot.

Razne reči.

— O potresu 2. t. m. zjutraj so poročila iz Gloggnitz-a, Schottwien-a, Špital-a na Semeringu in iz Altenberga pri Neuberg-u v Muričnem dolu. V Schottwien-u so razločno čuli gromeče bobnenje, vsled kterege se je zemlja valovito potresla. Iz Altenberga trdijo, da so že ponoči čuli potres, a drugi potres je bil zjutraj ob 5. uri in 11 min. Ravnateljstvo vojaške pošte in telegrafa iz Sarajeva poroča c. k. osrednjemu vodstvu za metereologijo (vremenoslovje) naslednje: V Banjaluki so 2. sept. ob 12. uri in 26 min. zjutraj čutili nekaj sekund močen valovit potres, pred potresom pa je bilo podzemeljsko bobnenje. Mer je bila od zahoda na vzhod.

— Dokaz, da boljšega ni treba. Načelnik kupčijske hiše se je zelo prestrašil, ko mu podajo mejnico za izplačevanje, o kateri ni imel nikake vednosti. Vendar je bil podpis istinit, dasi ravno se ni spominjal, da bi bil kedaj podpisal kaj tacega. Že plačati je hotel, kar mu stvar pojasnijo. Za šalo so njegov podpis, pisan s prepisovalno tinto (Copirtinte) prenesli iz necega drugega pisma na aparat, na katerem se pisma pomnožujejo in odtisi napravljajo in ime ponatisnili na mejnico. — Toraj nikar ne podpisuj s tako tinto!

— Država „Novi Jork“ v zedinjenih severnih ameriškanskih državah je kupila okolico Niagarovih slapov od zemljskih posestnikov za 1.433.429 dolarjev in je to spremenila v gaj, kamor ima vsak pristop. Tako znani Niagara-Fall-Park se raztega moter do mosta, ki pelje na žicah preko reke in obsega Bath Irland, Three Si-

sters, druge manjše otoke in del „Prospekt-Parka“. Ali bode Kanada na drugem kraju tudi napravila gaj, se bode kmalu pokazalo, razgled je gotovo veličasten in vabi potnike iz vseh krajev.

— Berolin ima 1 $\frac{1}{3}$ milijonov prebivalcev in med njimi 1.100.000 protestantov, med temi kakih 800.000 odraslenih. Prostorov za bogoslužje je 81, med temi 38 cerkvá in 31 kapelic. Koliko je duhovnikov, ne vemo sicer prav natančno, nad 160 jih ni. Da število cerkvá in kapel, in tudi duhovnov ni v nikakem primerji s številom prebivalcev, zná se na prvi razgled.

Zahvala in prošnja.

Kapela sv. Cirila in Metoda v cerkvi Jezusovega Srca je te dni dobila kamnite altarne stopnice in je tedaj v vsem dovršena, in sicer s pomočjo čast. dobrotnikov iz vsih stanov, ki so na priporočevanje našega premilostnega gospoda knezo-škofa k njeni olepšavi tako hitro in tako obilno pripomogli, da so stroški za izrezljani in pozlačeni altar (Hansel v Ljubljani), izvrstne podobi sv. Cirila in Metoda (iz Monakovega), sv. Hermagora in Fortunata (iz Inomosta), lepo malerijo oboka (Borovski) in s tem pisani tlak (z Dunaja) in kamnite altarne stopnice (Peter Toman) večidel poplačani, in je le še kakih 400 gold. na dolgu ostalo.

Vsim blagim dobrotnikom se tukaj za tako obilno pomoč pristrčna zahvala očitno izrekuje, ob enem pa pohlevna prošnja pristavlja, da bi oni, ki jih je Božja previdnost s časnim premoženjem obilneje obdarovala, in so posebni častivci sv. Cirila in Metoda, k zbrisanju še ostalega dolga svetima slovanskima blagovestnikoma v čast kolikor toliko pripomogli.

V Ljubljani o malem šmarnu 1885.

Odbor.

Telegrami.

Celovec, 9. septembra. Skoraj poltretjo uro mudil se je presvitli cesar v razstavi, od koder se je v Rudolfnišče podal. Iz Rudolfnišča vrnil se je v dvorec, kjer so imeli ob 6. zvečer dvorni obed za 44 oseb, po obedu pa razgovor. Zvečer je napravilo blizo 1500 mož s tremi godbami bakljado pred dvorcem, kjer so pevci cesarsko pesem zapeli. Ko se je cesar pri oknu pokazal, je navdušenje med množico svoj vrhunec doseglo. Živahnost čutila se je po mestu v pozno noč.

London, 9. sept. „Standardu“ piše se iz Petrograda, da je Angleška formalno sprejela ruske predloge gledé Zulfikarskega prelaza.

Madrid, 8. sept. Razprave z Nemčijo nadaljujejo se na jako prijazen način. Ravnokar se pripravlja odgovor na poslednjo nemško noto. Nemška topniška ladija „Iltis“ ni pustila nobene posadke na otoku Yap. Oglasila se je na Manili, potem jo je pa proti Singapori vbrala.

Madrid, 8. sept. Za kolero je na Španjskem umrlo večeraj 598 ljudi.

Tujci.

6. septembra.

Pri **Maliču**: J. Hochmeyer, katastralni nadzornik, iz Sarajeva. — Janez Zimolo, iz Trsta. — Anton Reina, zasebnik, s soprogo, iz Trsta. — Silvio Kambiagio, zasebnik, iz Trsta. — Emilij Perko, vzgojitelj, z Ogerskega. — J. Petkovšek, slikar, z Vrhniko.

Pri **Stonu**: Obermeyer, zasebnik, iz Hamburga. — Dr. B. Weidlich, zasebnik, iz Würtemberga. — Dr. Reif, zasebnik, z družino, z Dunaja. — N. Donnemüller, c. k. profesor, z družino, z Dunaja. — Ernst Grossmann, trg. pot., z Dunaja. — Vitez Jan. Pawlowsky, zasebnik, z družino, iz Požuna. — Josip Konič, železn. zdravnik, s soprogo, iz Fužine. — F. Deutsch, zasebnik, s soprogo, iz Lugosa. — Henrik Fischer, zasebnik, iz Siofoka. — Serafin Italico, zasebnik, iz Pulja.

Pri **Tavčarji**: Arnold pl. Link, zasebnik, s hčerjo, iz Monakovega. — Berta Hoffmann, zasebnica, z družino, iz Trsta. — Marija Huček, krčmarica, iz Trsta.

Pri **Južnem kolodvoru**: Jurij Hrovat, zasebnik, iz Gradea. — Mihael Drenko, iz Beljaka.

Pri **Avstrijskem caru**: Štefan Jombač, postajni načelnik, s soprogo, iz Podgorja.

Umrli so:

4. septembra. Franc Josip Loos, železniški vratar, 64 let, Marija Terezija cesta št. 12, vsled spridenja hrbtnih mozgov. — Franc Kreuzer, hišnega posestnika sin, 8 let, Marije Terezije cesta št. 8, vnetje možganske kožice.

V bolnišnici:

5. sept. Reza Fleišman, gostija, 70 let, katar v črevesu.

Odgovorni vrednik Matej Močnik.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

9. septembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 95 kr.
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	88 " 40 " "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 " 65 " "
Papirna renta, davka prosta	99 " 90 " "
Akcije avstr.-ogerske banke	569 " " "
Kreditne akcije	287 " 40 " "
London	124 " 85 " "
Srebro	— " " "
Francoski napoleond.	9 " 91 " "
Ces. cekini	5 " 87 " "
Nemške marke	61 " 25 " "

Dva učenca

z dežele z nižjih razredov se vzameta v stanovanje in na hrano. Ob enem dobita tudi lahko proti primerni plači v tem stanovanju inštruktorja. Natančneje se izve pred škofijo h. št. 8 v pritličji. (2)

Lekarna Trnkóczy-ja,

zraven rotovža v Ljubljani,

priporoča in razpošilja s poštnim povzajem

Marijacejske kapljice

za želodec,

MARIA-ZELLER
TROPFEN
NUR ECHT BEI
APOTHEKER TRNKOCZY
LAIBACH 1 STÜCK 20.

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten uspeh pri vseh boleznih v želodcu in so neprekosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, kré v želodcu, biže srca, zabasanje, gliste, bolezní na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 gold.

Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istište Marijacejske kapljice dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani pri U. pl. Trnkóczy-ju. Razpošiljava se le jeden tucat.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter žicah, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu Trnkóczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezní na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujsa prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit uspeh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezní priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najpristrčnišo zahvalo, z vsem spoštovanjem vdani

Franc Jug,
posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratoból, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 50 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpustke in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživiljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne krogeljice,

c. k. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpjenih udih, skaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah á 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila z dežele izvrše se takoj
v lekarni Trnkóczy-ja
zraven rotovža v Ljubljani.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.